

MESTNA OBČINA LJUBLJANA
Ž U P A N

Mestni trg 1, p.p. 25, 1001 Ljubljana
☎ 306-10-10, ☎ 306-12-14

Številka: 622-18/06-4
Datum: 18. 4. 2007

MESTNA OBČINA LJUBLJANA
M E S T N I S V E T

ZADEVA: **PREDLOG ZA OBRAVNAVO NA SEJI MESTNEGA SVETA**
MESTNE OBČINE LJUBLJANA

PRIPRAVIL: Mestna uprava Mestne občine Ljubljana,
Oddelek za kulturo in raziskovalno dejavnost

NASLOV: Osnutek Odloka o razglasitvi graščine Bokalce
v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena

POROČEVALKI: Načelnica oddelka ga. Jerneja Batič,
Miljana Smrdel, svetovalka

PRISTOJNO DELOVNO Odbor za kulturo
TELO:

PREDLOG SKLEPA:
Mestni svet Mestne občine Ljubljana sprejme Osnutek Odloka o razglasitvi
graščine Bokalce v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena.

Ž U P A N
Mestne občine Ljubljana
Zoran JANKOVIČ

Priloga:
- osnutek odloka z obrazložitvijo

OSNUTEK

Na podlagi 5., 6. in 12. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 7/99, 110/02 - ZGO-1 in 126/03 - ZVPOPKD) ter 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 26/01 in 28/01) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na seji dne sprejel

ODLOK

o razglasitvi graščine Bokalce v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena

1. člen

Za kulturni spomenik se razglasi enota dediščine Ljubljana - Graščina Bokalce (EŠD 8773).

Enota ima zaradi kulturnih, zgodovinskih, umetnostno - arhitekturnih in krajinskih lastnosti poseben pomen za Mestno občino Ljubljana. Zato se razglasi za kulturni spomenik lokalnega pomena z lastnostmi zgodovinskega, umetnostno - arhitekturnega in kulturno krajinskega spomenika (v nadaljevanju: spomenik).

2. člen

Lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik lokalnega pomena:

Graščina, pozidana na prostoru prvotnega srednjeveškega gradu po letu 1657, preurejena po letu 1675 za tedanjega lastnika Wolfa Sigmunda barona Stroblhofa, je bila prvotno pravokotno zasnovano enonadstropno poslopje poudarjeno s stolpoma na vogalih čelne fasade. V 18. stoletju je bila graščina nadzidana za nadstropje, v začetju ji je bil dodan enonadstropen trakt s stolpom v SZ delu, celota je dobila novo fasado. Notranjost z ohranjenimi konstrukcijskimi in arhitekturnimi elementi, je po drugi svetovni vojni izgubila izjemno premično in nepremično opremo, med drugim bogate štukature in poslikave reprezentančnih prostorov nadstropja.

3. člen

Spomenik stoji na zemljišču katastrske občine Šujica, na parceli št. *298/1. Vplivno območje obsega pobočje severno, vzhodno, južno in zahodno od spomenika, kjer bi neprimerni posegi razvrednotili vedutno izpostavljenost spomenika.

Meja spomenika je vrisana na katastrskem načrtu v merilu 1:2880 in na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1:5000. Izvirnika načrtov, ki sta sestavni del tega odloka, hranita Ministrstvo za kulturo RS in Javni zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Ljubljana (v nadaljevanju: zavod).

4. člen

Za spomenik velja enoten varstveni režim, ki določa:

- strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture graščine ter njene premične in nepremične notranje opreme po načelu ohranjanja izvirne tlorisne zasnove, gabaritov, lege, velikosti, oblike, sestave in barvne podobe,
- strokovno prenovo okrnjenih izvirnih prvin arhitekture v smislu rekonstrukcije avtentične podobe spomenika,
- prepoved spreminjanja varovanih vrednot arhitekturne zasnove zunanosti in notranjosti objekta ter njegove opreme z rušenjem in odstranjevanjem kot tudi z nadzidavo,
- prezidavo, prizidavo in dodajanjem posameznih prvin.

Za vplivno območje velja varstveni režim, ki določa:

- podreditev posegov ohranjanju, sanaciji in prenovi varovanih lastnosti prostora in arhitekture,
- ohranjanje nepozidanosti odprtega prostora z ohranjanjem tradicionalne rabe prostora,
- prepovedano je postavljanje objektov trajnega ali začasnega značaja, vključno z nadzemno ali podzemno infrastrukturo, razen v primerih, ki jih s predhodnim kulturnovarstvenim soglasjem odobri pristojni zavod.

Spomenik je zavarovan z namenom, da se:

- ohrani celostna podoba arhitekturnega in ambientalnega spomenika ter zagotovi ustrezna raba,
- ohrani neokrnjenost arhitekturnih, likovnih, zgodovinskih in krajinskih vrednot,
- poveča pričevalnost kulturnega spomenika,
- predstavi kulturne vrednote spomenika in situ in v medijih,
- vzpodbudi učno – predstavitveno in znanstveno raziskovalno delo.

5. člen

Za vsako spremembo funkcije spomenika ali njegovega dela in vplivnega območja spomenika ter za vsak poseg v spomenik, njegove dele ali zemljišče in vplivno območje, so potrebni predhodni kulturnovarstveni pogoji in na njihovi podlagi kulturnovarstveno soglasje zavoda.

6. člen

Mestna uprava Mestne občine Ljubljana mora v šestih mesecih po uveljavitvi tega odloka izdati lastnikom spomenika ali njegovih sestavnih delov odločbo o varstvu za spomenik v skladu z zakonom.

7. člen

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka: 622-18/06-4
Ljubljana, dne

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran JANKOVIĆ

OBRAZLOŽITEV

Pravni temelj za sprejem akta

Pravni temelj za sprejem akta so 5., 6. in 12. členi *Zakona o varstvu kulturne dediščine* (Uradni list RS, št. 7/99 – v nadaljevanju: zakon), ki določajo vrste spomenikov, varstvene skupine spomenikov in postopek razglasitve spomenika ter 27. člen *Statuta Mestne občine Ljubljana* (Uradni list RS, št. 26/01 in 28/01), ki določa, da je sprejemanje statuta, odlokov in drugih aktov Mestne občine Ljubljana pristojnost Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana.

Razlogi in cilji

Strokovnjaki ljubljanske območne enote Javnega zavoda Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine (v nadaljevanju: zavod) so na podlagi strokovnih podlag ovrednotili enoto dediščine Ljubljana - Graščina Bokalce (EŠD 8773) kot spomenik izjemnega pomena za Mestno občino Ljubljana.

Ocena stanja

Graščina Bokalce, časovno opredeljena v drugo polovico 17. stoletja, stoji na zahodnem robu Ljubljane na slikovitem vedutno izpostavljenem pobočju nad Gradaščico ter ljubljansko obvoznico.

Graščina je bila pozidana na prostoru prvotnega srednjeveškega objekta po letu 1657, ko jo je Ditrih pl. Dienersberg prodal ljubljanskemu poštnemu mojstru Matiji Stroblu. V upodobitvi v Valvasorjevi Topografiji iz 1679 je graščina predstavljena kot nadstropna pravokotno zasnovana sedem osna stavba z bogatim portalom v osrednji osi in pravokotnimi okenskimi odprtinami s profiliranimi okvirji. Po letu 1675, ko je graščina prešla v last Wolfa Sigmunda barona Stroblhofa, se graščina na zunaj, razen dozidave dveh poligonalnih stolpov na vogalih čelne fasade ni spremenila. Večje preureditve je doživela notranjost graščine, ki jih je opisal Valvasor v Slavi vojvodine Kranjske leta 1689 in se navduševal nad prelepimi sobami s štukaturami in slikarijami holandskega slikarja Almanacha. V 18. stoletju, v času lastnikov grofov Lambergov, je bila graščina ponovno predelana. Stavbo so nadzidali za eno nadstropje, stolpič v osrednji osi čelne fasade je zamenjala trikotna atika. Celotna zunanost s stolpiči je dobila novo pilastrsko členjeno fasado, v začetju pa je bil pravokotno na graščino dozidan enonadstropen trakt s kvadratnim stolpom v SZ delu.

Na severni strani graščine je bil verjetno zasnovan pravokotno oblikovan vrtnoarhitekturni parter, viden na franciscejskem katastru. Valvasor omenja tudi druge vrtnoarhitekturne prvine kot so ribnik, vodnjak s skulpturo, izvir in gozdič, kar vse kaže na pomembnost vrtnoarhitekturnega snovanja tedanje dobe.

Dvonadstropno poslopje s strmo štirikapno streho krito z bobrovcem in pilastrsko členjeno fasado ima v pritličju kvadratne, v nadstropjih pa pravokotne okenske odprtine v kamnitih profiliranih okvirjih. Okenske odprtine v nadstropju so opremljene s menjajočimi polkrožnimi in trikotnimi čeli. V osrednji osi čelne fasade je bogato profiliran kamnit vhodni portal, ki vodi v osrednjo vežo. Stolpa sta dostopna preko baročnih kamnitih portalov postavljenih ob stik s čelno fasado.

Vhodna banjasto obokana veža z v osi postavljenima vhodoma, ki vodita v obokane prostore pritličja ima v začetnem delu reprezentančno triramno zrcalno stopnišče oprto na okrogle marmornate stebre, ki vodi v prvo nadstropje. V reprezentančnem prvem nadstropju, ki je danes docela prezidano, so bili trije najodličnejši prostori graščine: dolga, odmevna in štukaturna soba. Vse tri sobe so bile opremljene s freskami in štukaturami, ki jih je leta 1922 ob naslonu na Valvasorjevo poročilo, natančno popisal nekdanji lastnik graščine dr. Evgen Muller-Dithenhof in fotografsko dokumentiral dr. France Stele leta 1930. Freske so bile

večinoma pripisane holandskemu slikarju Almanachu, zadnje raziskave pa kažejo na avtorsko več slikarjev različnih kakovosti, ki so se naslanjali na takrat razširjene grafične podloge in so nastajale verjetno od konca 70.let pa do leta 1693. Poleg poslikav in štukatur je graščina slovela tudi po bogati opreми, vse pa je bilo po drugi svetovni vojni ob popolnoma neustreznih namembnosti gradu uničeno. Vendarle še obstaja majhna možnost, da se je pod plastmi beležev ohranilo še kaj od nekdanjega bogastva.

Glede na navedeno je, skladno z 12. členom zakona, pripravljen osnutek Odloka o razglasitvi graščine Bokalce v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena.

Poglavitne rešitve in morebitne variantne rešitve

Osnutek Odloka o razglasitvi graščine Bokalce v Ljubljani za kulturni spomenik lokalnega pomena je pripravljen v skladu z 12. členom zakona, ki določa, da mora akt o razglasitvi obsegati: identifikacijo spomenika, lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik, varstveni režim spomenika in njegovega vplivnega območja, pri katerem se upoštevajo zlasti zgodovinske, funkcionalne in vizualne lastnosti ter pomen spomenika. Te določbe zakona so konkretizirane v 1., 2., 3., in 4. členu osnutka odloka.

V 5. členu odloka pa je določeno, da je potrebno za vsako spremembo funkcije kulturnega spomenika ali njegovega dela in za vsak poseg v spomenik, njegove dele ali zemljišče, pridobiti predhodne pisne kulturnovarstvene pogoje in na njihovi podlagi kulturnovarstvena soglasja zavoda.

V 6. členu odloka je skladno s 13. členom zakona določena obveznost mestne uprave, da v šestih mesecih po uveljavitvi odloka izda lastnikom spomenika odločbo o varstvu za spomenik lokalnega pomena. Ta odločba mora določati pogoje za raziskovanje, način vzdrževanja, pogoje za posege, pravni promet, fizično zavarovanje, način upravljanja in rabe spomenika, dostopnost spomenika za javnost, zlasti časovne okvire in podobno.

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega odloka opravlja inšpektorat za področje kulturne dediščine.

Ocena finančnih in drugih posledic sprejema akta

Sprejetje predlaganega akta o razglasitvi za kulturni spomenik ne predstavlja dodatnih finančnih posledic za Mestno občino Ljubljana.

Mestna občina Ljubljana ni lastnica graščine Bokalce. Po 50. členu zakona je lastnik dolžan ohranjati spomenik na lastne stroške. Lahko pa lastnik za sofinanciranje ohranjanja in vzdrževanja spomenika zaprosi tudi lokalno skupnost, ki po 9. členu zakona »zagotavlja sredstva za ohranjanje in vzdrževanje spomenikov lokalnega pomena in druge dediščine«.

Grafično ali kartografsko gradivo

Meje spomenika so in njegovo vplivno območje so vrisani na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1:5000 in digitalnem katastrskem načrtu v merilu 1:2880. Izvirnika načrtov, ki sta sestavni del tega odloka in strokovne podlage hranita Ministrstvo za kulturo RS in zavod.

Ljubljana, februar 2007

Pripravila:
Miljana Smrdel, univ.dipl.um.zgod.

Jernej Batič
načelnica oddelka